

PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE

MARTORELL
2010-2013

Ajuntament de Martorell
Serveis Socials Bàsics
Pla d'Igualtat de Gènere de Martorell
Setembre de 2010

Contacte
Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)
Carrer Llosetles, 66, A
08760 Martorell
Tel. 93 773 51 93

Disseny i producció
www.espaigrafic-disseny.com

Tiratge
150 unitats

PLA
D'IGUALTAT
DE GÈNERE
 2010-2013

L'Ajuntament de Martorell, a través del Patronat Municipal de Serveis d'Atenció a les Persones i concretament del Servei d'Informació i Atenció a les Dones, ha impulsat aquest Pla d'Igualtat de Gènere, que neix de la voluntat de continuar treballant per a l'equiparació i la igualtat real entre els homes i les dones.

La realitat social actual és molt complexa, però són inqüestionables els avenços que ha assolit la nostra societat en les darreres dècades i el salt significatiu que han fet les dones en espais que tradicionalment tenien barrats. Des de la política fins a la ciència, passant per múltiples camps professionals i també responsabilitats institucionals. És el cas d'aquest govern municipal, exemple de paritat absoluta, que parteix del principi que tant dones com homes enriqueixen l'equip humà de la nostra organització. Crec que l'aportació a un lloc de treball no depèn del fet de ser home o dona sinó de cada persona i del seu perfil, però alhora és indubtable que els poders públics hem de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere en totes les polítiques públiques per aconseguir la igualtat real i efectiva. Hem de ser capaços de fer front de manera integral a totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori.

El Pla d'Igualtat de Gènere de Martorell, que teniu a les vostres mans, és una bona eina per aprofundir i avançar en aquesta tasca. Aquest document, fruit de la reflexió i la discussió, ens aporta un diagnòstic de l'actual situació al municipi, un dibuix de quines són les estructures familiars actuals, molt interessant a l'hora de planificar actuacions futures que ens garanteixin un municipi més cohesionat i basat en l'equitat.

Salvador Esteve i Figueras
 Alcalde de Martorell

INTRODUCCIÓ

El **principi d'igualtat de gènere** és un dels eixos nuclears de les societats modernes. La consecució d'aquest principi polític ha estat present des de la creació dels estats democràtics; tanmateix, el seu reconeixement no ha estat general en el conjunt de la ciutadania, les dones no han iniciat un procés d'equiparació de drets formals fins a principis del s. XX. La divisió sexual del treball continua encara vigent i les estructures socials s'estructuren de tal forma que la igualtat real encara és un repte a aconseguir.

La desigualtat de gènere ha estat invisibilitzada durant molt de temps i actualment s'ha assumit com una problemàtica de dimensió pública i política; per aquesta raó s'ha fet necessari el desenvolupament de polítiques públiques d'igualtat. Així, en els darrers trenta anys, aquestes polítiques han passat de ser inexistents a introduir-se mitjançant diferents models de planificació a totes les administracions públiques, tant en la central com en l'autonòmica o la local. Actualment disposem d'un marc legal en els diferents nivells institucionals que fonamenta la implementació de les polítiques d'igualtat.

L'**Administració Local** ha tingut un paper clau a l'hora de generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de gènere en un context en el qual els governs locals han creat polítiques innovadores que han donat resposta a les demandes socials, cada vegada més diversificades. Aquest major protagonisme es fonamenta en la seva proximitat amb la realitat social, que li permet conèixer millor que les altres administracions les necessitats de la població. D'aquesta manera els ajuntaments incorporen les polítiques de gènere promovent les regidories específiques en la temàtica, els plans d'igualtat i els serveis corresponents amb l'objectiu de resoldre els efectes de les relacions desiguals entre dones i homes.

El **Pla d'igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Martorell** és, doncs, una bona eina per aprofundir i avançar en la tasca que l'Ajuntament ja ve desenvolupant en favor de la igualtat de gènere, però també per corresponsabilitzar el conjunt municipal en aquesta tasca, implicant en major mesura la resta d'àrees municipals, assegurant una major transversalitat de les actuacions i, en definitiva, afavorint que es desplegui amb un major impuls polític la bona tasca duta a terme fins al moment. Aquest compromís tindrà un impacte en la població de Martorell en la mesura que contribueixi a trencar amb la cultura existent respecte als rols de gènere i a visualitzar i abordar adequadament realitats tan terribles com la violència de gènere, així com a minvar la reproducció d'un model patriarcal i les resistències a un model de relacions personals, comunitàries i socials basat en l'equitat.

ÍNDEX

PÀGINA

4	PRINCIPIS INSPIRADORS
6	ANÀLISI POBLACIONAL AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE
10	METODOLOGIA DE TREBALL
12	OBJECTIU I LÍNIES ESTRATÈGIQUES
28	CONCEPTES CLAU
30	FONTS D'INFORMACIÓ

PRINCIPIS INSPIRADORS

EL PRINCIPÍ D'IGUALTAT, UNA OPCIÓ IDEOLÒGICA

Darrere de qualsevol anàlisi, planificació, actuació o avaluació hi ha una manera de veure el món, de situar-s'hi i de plantejar-se què s'ha de canviar i què s'ha de mantenir. Darrere de qualsevol persona, organització o institució hi ha una manera d'entendre el propi territori i d'estar a la vida. Aquestes maneres seran les que ens faran tenir o no present la perspectiva de gènere, és a dir, tenir en compte en l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de les actuacions les diferències socials i culturals dels homes i les dones en qualsevol àmbit.

Per tant, en l'elaboració del Pla hem tingut present que els processos que ens permeten planificar i actuar tenen una importància cabdal, però no són neutres: sempre es deriven d'una manera determinada d'entendre la política i la vida. **El Pla sorgeix, doncs, del reconeixement de l'existència de la desigualtat i la discriminació per raó de gènere, i del rebuig i la voluntat d'actuar per transformar aquesta realitat.**

CONSTRUIR UNA SOCIETAT MÉS JUSTA I DEMOCRÀTICA

Les actuacions dels ajuntaments per la igualtat de gènere al nostre país se situen en el context dels importants canvis polítics i socials viscuts en els darrers vint-i-cinc anys que, com en altres països europeus però amb retard, signifiquen un trencament progressiu de la mentalitat tradicional sobre el paper de les dones i els homes a la societat i en l'espai públic i privat. **El desenvolupament de polítiques de gènere suposa el planejament d'actuacions que permetin construir una societat més igualitària, justa i democràtica.**

En el present Pla d'Igualtat de Gènere integrem la diversitat i l'heterogeneïtat, perquè enriqueixen la nostra societat, però, en cap cas, aquestes diferències poden esdevenir factors de desigualtat, de subordinació o de jerarquització de les persones. La igualtat de gènere que persegueix el Pla orienta els sistemes polítics, socials, econòmics i culturals sobre la base del principi d'igualtat entre dones i homes com un dels pilars bàsics de les societats democràtiques modernes.

TREBALLAR TRANSVERSALMENT

L'estratègia més recent de la política d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a la Unió Europea es coneix com **gender mainstreaming o transversalitat de gènere**, que implica incloure la perspectiva de gènere en totes les polítiques i actuacions, prèviament a la presa de decisions, així com en l'anàlisi, la planificació, l'aplicació metodològica i l'avaluació de totes les àrees d'intervenció: econòmiques, jurídiques, ambientals, culturals, etc. És a dir, en cadascun dels àmbits de les polítiques públiques.

Així, la transversalitat de gènere suposa un canvi de paradigma polític: **de les polítiques de la dona a les polítiques de gènere**. Des d'aquest nou paradigma es promou que, a banda de desenvolupar accions específiques per a les dones, es tinguin presents les necessitats de les dones i els homes des de totes les àrees municipals.

El Pla ha estat fruit d'un espai de reflexió, discussió i disseny, compartit per les diferents àrees de l'Ajuntament, procés que ha afavorit l'assimilació dels principis fonamentals de la igualtat entre homes i dones i ha facilitat la incorporació de la perspectiva de gènere dintre de totes les àrees municipals.

REVISAR CONSTRUCTIVAMENT EL MODEL ACTUAL D'ACTUACIÓ MUNICIPAL

Cal tenir present que la desigualtat de gènere ha marcat les estructures socials, econòmiques i polítiques, i que el model patriarcal ha estat la base de la construcció de les identitats individuals i les col·lectives.

Les estructures socials i polítiques han seguit el model establert i no han tingut en compte altres identitats, valors o cultures que es trobaven al marge dels marcs normatius, i alhora s'han utilitzat per retroalimentar la justificació de la seva pròpia desigualtat.

Actualment, gràcies a la democratització i l'extensió d'un nou paradigma de justícia social, les agendes polítiques han incorporat el principi d'igualtat i per tant es fa possible integrar les diferències dintre d'un nou model polític de justícia més global.

És per aquesta raó que des de les administracions públiques hem d'assumir les mancances derivades del model del qual provenim, i repensar les polítiques que desenvolupem per tal d'incorporar-hi les mesures correctores oportunes per no continuar avalant aquesta desigualtat ni fomentant discriminacions, tant directes com indirectes.

Les polítiques públiques, doncs, han d'anar encaminades a l'assoliment de la justícia de gènere, a través de la redistribució, el reconeixement i la representació. Els governs locals, hem d'incloure el gènere com a eix transversal en les nostres actuacions, i observar i avaluar l'impacte de les actuacions que desenvolupem amb una visió integral que inclogui la igualtat entre homes i dones.

Així doncs, el repte actual dels ajuntaments passa per reconèixer d'on venim, amb els dèficits derivats dels models heretats, però també les potencialitats de canvi en l'àmbit polític i social. Ens trobem en un moment idoni per a la consecució d'una nova societat, on totes les identitats tinguin cabuda i es reconegui i posi en valor el que abans es trobava invisibilitzat i alhora obri horitzons per a nous models de societat.

ANÀLISI POBLACIONAL AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE

La piràmide de població de Martorell és regressiva. Aquest tipus de piràmide és típica dels països desenvolupats i es caracteritza per una taxa dèbil de natalitat i mortalitat de la població, la qual cosa restringeix la població jove i fa augmentar a poc a poc la quantitat de persones adultes.

La piràmide de població reflecteix una població adulta en la qual el 55% dels homes i el 47% de les dones es concentra en la franja que va dels 25 als 54 anys. Hi ha una lleugera reducció en la dels 10 als 19 anys, que reflecteix la disminució de la natalitat que ha afectat el conjunt del territori català i espanyol en els últims anys, tot i que hi ha una remuntada ja que hi ha un gran increment de la població de 0 a 9 anys (13% del total, tant d'homes com de dones). Hi ha dos elements que poden explicar l'augment en aquesta franja d'edat; per una banda la generació de dones i homes que van néixer en l'anomenat boom demogràfic dels anys 70 es troba en aquests moments en edat reproductiva, malgrat que l'augment de naixements no és proporcional, segurament, al nombre de persones d'aquesta generació; d'altra banda, les migracions comunitàries i extracomunitàries han portat un augment important d'homes i dones en edat reproductiva, la qual cosa ha contribuït de manera important al rejuveniment de la població de Martorell.

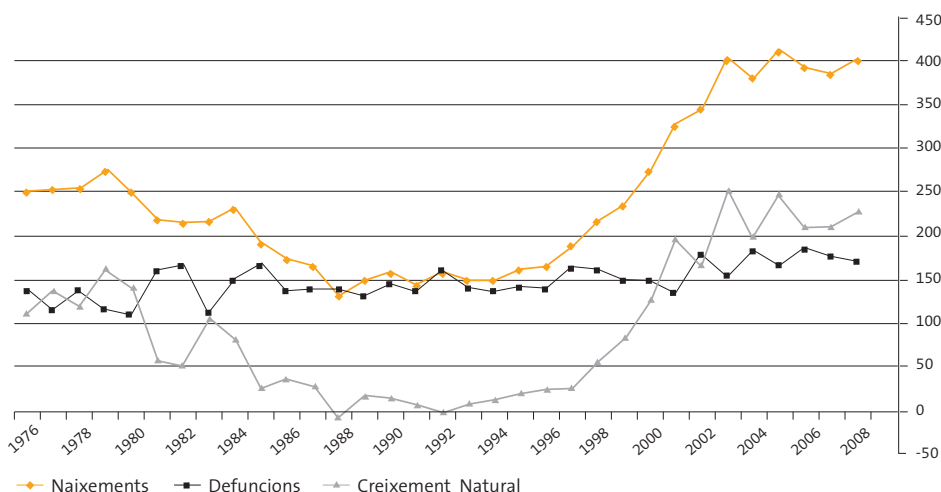
El 9% dels homes i el 12% de les dones de Martorell tenen entre 65 i 79 anys (índex d'envelliment). El 2% dels homes i el 4% de les dones és més gran de 80 anys (índex de vellesa). Les dones representen un 54% de la població més gran de 65 anys i un 64% de la més gran de 85 anys. Aquestes dades constaten l'actual tendència a la feminització de la vellesa, deguda a la major esperança de vida femenina. L'augment de l'esperança de vida de les persones és degut a una millora de la salut pública, als recursos socials i als avenços sanitaris. No disposem d'informació sobre l'esperança de vida en néixer de Martorell, però segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, al 2005 l'esperança de vida de les dones a Catalunya era de 83,8 anys, mentre que la dels homes era de 77,3 anys.

L'índex de dependència² demogràfica a Martorell és del 40% per als homes i del 50% per a les dones, una xifra que pot augmentar tant per l'augment de l'esperança de vida com per l'increment de la natalitat. En el cas dels homes, hi ha més població menor de 15 anys (2.448) que major de 64 (1.593), igual que en el grup de les dones, tot i que

² L'índex de dependència demogràfica és el resultat de dividir el nombre de població infantil i gran entre el total de població d'entre 15 i 64 anys.

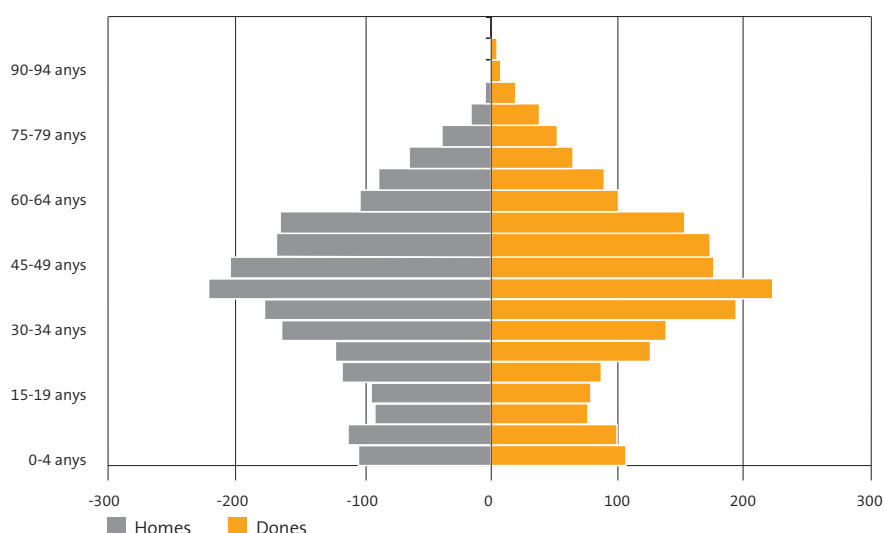
EL FENOMEN MIGRATORI

Creixement vegetatiu. Martorell

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Segons dades del padró de Martorell², el municipi té una població de 27.191 habitants, 14.113 homes (52%) i 13.069 dones (48%).

Piràmide de població. Martorell 2008

Font: Padró municipal de Martorell

la diferència entre les dones de menys de 15 anys (2.274) i les de més de 64 (2.085) no és tan elevada. A causa de l'envelliment progressiu de la població augmenten les problemàtiques derivades de l'edat i les situacions de dependència de les persones grans, fenòmens que es manifesten cada cop amb més força. El problema és que continua recaient en les famílies la tasca

de cura de les persones dependents (no només de la gent gran sinó dels infants, les persones malaltes i les persones amb discapacitat) i aquest treball el desenvolupen fonamentalment les dones.

¹ Amb data diòctubre de 2008

³ Escrivá, Ángeles. (2000). ¿Empleadas de por vida? Peruanas en el servicio doméstico de Barcelona. Papers, 60, 327-342.

MIGRACIONS INTERIORS

El saldo migratori interior sempre havia estat positiu i constant des del 1988 (any des del qual tenim dades) fins al 2004, en què es canvia la tendència. Concretament, **el municipi ha augmentat en els últims 20 anys en 18.310 habitants a causa de la migració interior**. Martorell rep immigració principalment de la mateixa comarca i la mateixa província (valors que sempre són positius i elevats) i és emissor d'emigració a la resta de Catalunya i la resta d'Espanya, migracions que han anat augmentant amb els anys.

MIGRACIONS EXTERIORS

Les actuals migracions externes tenen un caràcter cada cop més global: hi ha un major nombre de països de procedència i va adquirint una creixent complexitat. En termes sociodemogràfics, la immigració representa una possibilitat enriquidora de creixement demogràfic i de rejuveniment de les piràmides de població.

A Martorell **conviuen persones de més de 50 nacionalitats diferents; és un municipi que rep força immigració estrangera**. Concretament, segons dades del Padró de Martorell al 2008 hi havia un total de **3.987 persones procedents d'altres països, la qual cosa representa un 15% de la població**.

Aquest percentatge és més elevat que la mitjana de la comarca del Baix Llobregat (9,93%) i també està per sobre de la mitjana de Catalunya (13,49%).

Les dones representen el 39,93% de les persones immigrades i els homes el 60,07%. Aquests percentatges, però, varien molt en funció del país de procedència i sobretot del continent. Els gràfics següents mostren les diferències segons el sexe i el continent de procedència.

En els darrers anys s'està produint un procés de feminització de les migracions, ja que les dones migren cada cop més i cada cop més ho fan soles, especialment les procedents d'Amèrica Llatina. Pel que fa a Àfrica també s'estan produint canvis, ja que ha passat de ser una immigració eminentment masculina a començar a ser una immigració femenina important. El gràfic següent només reflecteix les diferències quantitatives entre la immigració dels homes i de les dones, però també hi ha diferències qualitatives.

Així doncs, la immigració femenina de l'Amèrica Llatina cada cop és més laboral i autònoma, ja que no està motivada per processos de reagrupació familiar amb anteriors cònjuges immigrants o els seus progenitors³. **A Martorell, les dones**

ESTRUCTURA DE LES LLARS

nascudes a Amèrica del Sud representen un 54% del total de les persones nascudes en aquells països.

En canvi, la immigració africana continua estant masculinitzada i Martorell no n'és una excepció: el 65% de la població que prové d'aquest continent són homes. Tot i que en els darrers anys la tendència està fent un gir, continuen sent principalment els homes els que vénen de forma autònoma i sovint reagrupen les seves dones i/o fills.

Segons dades del Padró de Martorell, el 2008 el 47,85% de la població masculina nascuda a l'estranger tenia entre 25 i 39 anys. I el 39,57% d'aquesta població era femenina.

En destaca, per una banda, el percentatge reduït de població més gran de 65 anys, (el 0,62% per als homes i l'1,38% per a les dones) i, per l'altra, l'elevat nombre de població infantil (entre 0 i 14 anys representen el 15,78% del total d'homes i el 21,29% del total de dones) i jove (les persones de 15 a 24 anys suposen el 14,66% del total de població estrangera masculina i el 19,28% de la femenina).

Durant les últimes dècades, i per causes diverses, han tingut lloc molts canvis en les formes de convivència, amb una tendència a la reducció de la dimensió mitjana de les llars. Malgrat la progressiva incorporació dels homes al treball domèstic i a la cura de les persones i la progressiva incorporació de les dones al mercat laboral, les dades que es mostren a continuació reflecteixen que aquesta idea respon més aviat a una percepció que a una realitat, ja que encara avui dia continua recaient majoritàriament sobre les dones el pes de les tasques domèstiques i la cura de fills i filles, persones grans i malaltes, etc., sense desmerèixer els canvis progressius i positius que en aquesta línia s'estan produint.

A més, tot i que el model de convivència hegemònic continua sent la família nuclear formada per una parella heterosexual amb els seus fills i filles, cada vegada és més freqüent trobar altres models. En el cas de Martorell, tot i que les dades disponibles respecte a l'evolució temporal dels tipus de llars són de 2001, val la pena analitzar-les breument, ja que mostren algunes tendències que és possible que avui dia segueixin vigents. Entre 1991 i 2001 es va produir un augment progressiu del nombre de llars unipersonals, llars unifamiliars sense nucli i llars plurifamiliars. El 78,6% de les

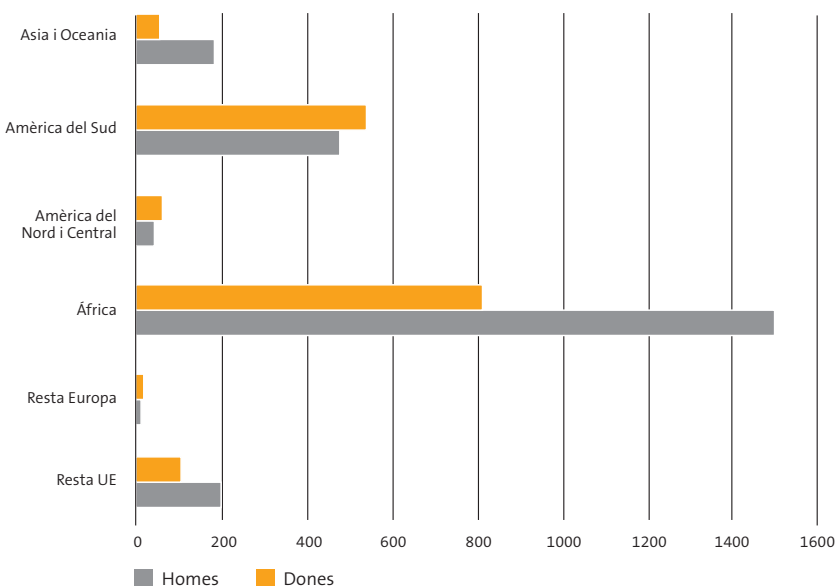
llars són unifamiliars amb un nucli, seguides per les no familiars amb dues persones o més (17,2%). Malgrat això, val a dir que les dades disponibles són força antigues i que seria interessant veure l'evolució i el probable increment que han tingut altres tipus de llars en els últims anys.

Tal com mostra la taula següent, a Martorell hi ha 6.376 llars amb un nucli, que representen el 78,7% del total de llars. Les llars sense nucli són un total de 1.551 (19,2%) i en últim lloc se situen les llars amb dos nuclis o més (2,1%). Les dades mostren que les llars sense nucli s'han triplicat entre 1991 i 2001.

Una diferència important es dona entre el nombre de mares soles i pares soles amb fills, ja que les mares soles amb fills representen el 77% d'aquest col·lectiu i els homes un 23%. Concretament, les mares soles amb fills representen un 6,2% del total de les llars.

Aquest tipus de llars ha augmentat entre el 1991 i el 2001 a Martorell, tant d'homes com de dones. Cal destacar, però, que l'augment de llars de pares sols amb fills ha augmentat un 47,3% en 10 anys, i les de mares un 39%. Per tant, tot i que el nombre de llars amb mares soles continua sent molt superior al d'homes, no podem passar per l'alt l'increment que estan tenint les llars de pares soles. Aquesta tendència a l'alça podria ser deguda a l'augment de la custòdia compartida i a un progressiu augment de la corresponsabilitat de cura entre homes i dones.

Continent de naixement per sexe. Martorell 2008

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Padró de Martorell (2008)

PERSONA PRINCIPAL DE LA LLAR

El concepte de persona principal utilitzat per l'Institut d'Estadística de Catalunya es correspon amb l'antic concepte de cap de família, i presenta un fort desequilibri entre els sexes, ja que els homes representen un 64,4% i les dones un 35,6% del total.

Com veiem en el gràfic, en les generacions més joves (menys de 20 anys i entre 20 i 24 anys) les dones superen els homes com a persona principal de la llar, i el percentatge és molt equilibrat en el grup d'edat de més de 75 anys. Aquestes dades constaten dos fenòmens: d'una banda, tot i que el concepte de persona principal o cap de família pot estar una mica desfasat si tenim en compte el sorgiment que han tingut en els últims anys els nous models familiars, encara avui dia els homes continuen representant la figura principal, especialment a partir dels 35 anys d'edat. Sembla ser, però, que en les noves generacions aquests rols tendeixen a equilibrar-se entre homes i dones, cosa que podria ser conseqüència no només d'un canvi de mentalitat entre el jovent sinó també

dels canvis produïts en els models familiars, que cada cop són més diversos i s'allunyen de la família nuclear. D'altra banda, pel que fa al grup d'edat de més de 75 anys, és molt probable que l'equilibri entre dones i homes sigui degut a la major esperança de vida de les dones, que fa que, com ja s'ha comentat anteriorment, el nombre de dones vídues (i, per tant, soles) sigui molt superior al dels homes en la mateixa situació.

LLARS UNIPERSONALS

A continuació es mostren les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya sobre les llars unipersonals al municipi de Martorell (any 2001), les quals estan equilibrades per sexes (620 homes i 662 dones). Malgrat això, **si tenim en compte l'estat civil i l'edat, llars unipersonals d'homes i dones presenten diferències acusades.**

L'estat civil dels homes a les llars unipersonals és majoritàriament de solter (58,5%), seguit dels separats i divorciats (en conjunt un 19,8%). En canvi, més de la meitat de les dones en llars unipersonals són vídues (58,2%) i, en segon lloc, solteres (29,3%). Les separades i divorciades representen només un 7,2%. Aquesta diferència entre homes i dones divorciats o separats que viuen sols o soles pot respondre que encara és majoritari el nombre de dones separades o divorciades que tenen la custòdia de fills i filles i creen llars monomarentals.

Tenint en compte les edats, **el 64% dels homes en llars unipersonals es concentra entre els 25 i els 54 anys**, els quals, coincidint amb les dades anteriors, **són principalment solters (69%)**. Per contra, les dones que viuen soles són més grans; a Martorell, concretament, **el 57% de les dones que viuen soles tenen més de 65 anys, el 88% de les quals són vídues.**

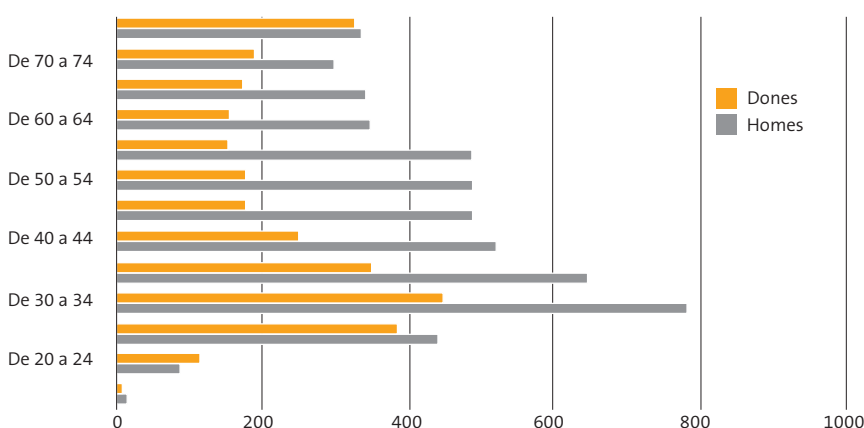
Dues coses importants des de la perspectiva de gènere caracteritzen el col·lectiu de dones grans i vídues. Per una banda, **la majoria de dones vídues i/o grans tenen pensions força baixes**, cosa que, afegida a l'encariment del preu de l'habitatge, suposa un impacte decisiu en les seves vides i contribueix al fenomen de la feminització de la pobresa. D'altra banda, **moltes d'aquestes dones grans juguen un paper molt important en el manteniment de les estructures familiars**, ja que són les curadores dels seus néts i nètes i el suport familiar de les dones i els homes més joves.

Llars segons el nombre i tipus de nucli. Martorell

Tipus de nucli	Nombre de persones del nucli	1991	1996	2001	
LLARS SENSE NUCLI	Unipersonals	498	766	1.282	
	Amb dues persones o més	78	869	576	
	Total	576	869	1.551	
Parelles sense fills	Sense altres persones	946	1.314	1.936	
	Amb altres persones	88	106	224	
	Total	1.034	1.420	2.160	
Parelles amb fills	Sense altres persones	2.469	2749	3.246	
	Amb altres persones	322	251	318	
	Total	2.791	3.000	3.566	
LLARS AMB UN NUCLI	Mares soles amb fills	Sense altres persones	261	344	421
	Amb altres persones	43	44	83	
	Total	304	388	504	
Pares sols amb fills	Sense altres persones	64	93	118	
	Amb altres persones	14	13	30	
	Total	78	106	148	
TOTAL llars amb un nucli		4.207	4.914	6.376	
LLARS AMB DOS NUCLIS O MÉS	Sense altres persones	137	99	107	
	Amb altres persones	6	14	64	
	Total	143	113	171	
TOTAL		4.926	5.896	8.098	

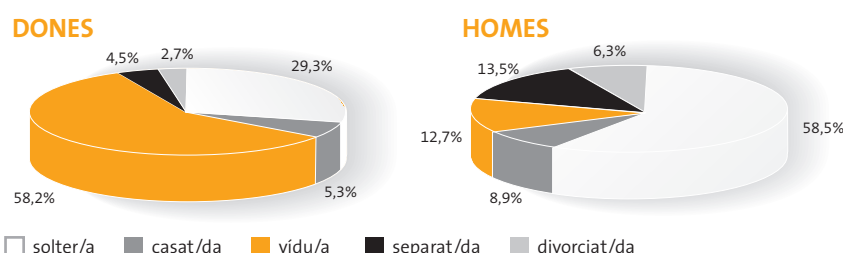
Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Persona principal de la llar per sexe i edat. Martorell 2001

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya

Llars unipersonals per edat i estat civil.

METODO- LOGIA DE TREBALL

La trajectòria de l'Ajuntament de Martorell en polítiques de gènere es va iniciar l'any 1998 amb actuacions que tenien la finalitat de combatre les discriminacions per raó de gènere i impulsar processos d'igualtat d'oportunitats entre els homes i les dones que configuren el conjunt de la ciutadania. Per tal d'assolir nous reptes en la igualtat de gènere, l'Ajuntament va plantejar l'elaboració del Pla d'Igualtat amb la creació d'una comissió de treball amb personal tècnic de les diferents àrees de l'Ajuntament per tal de dur-lo a terme.

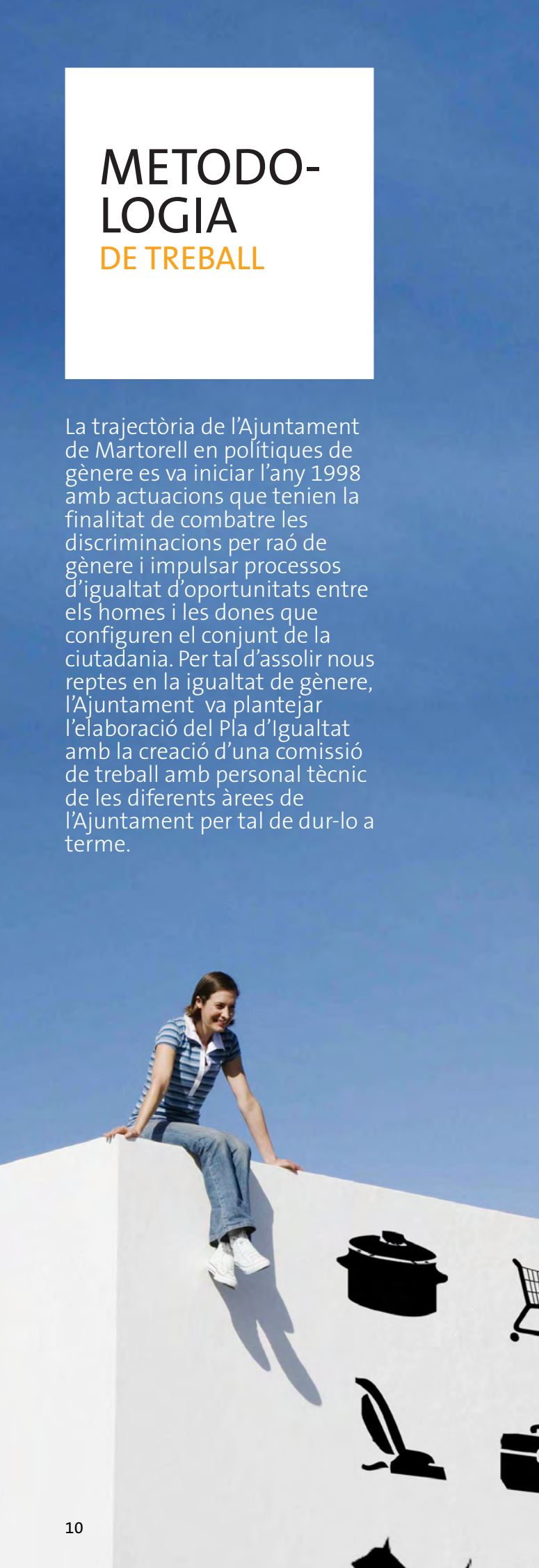
Així doncs, elaborar el Pla d'Igualtat de Gènere de Martorell no tan sols ha consistit a posar d'acord un grup de persones sobre objectius, resultats i accions a emprendre, sinó també a perfilar un discurs polític basat en la justícia social i la democràcia plena. Aquesta càrrega ideològica ha afegit una gran complexitat al treball de la comissió, però també ha donat un gran sentit al procés d'elaboració del Pla i al seu resultat final.

En aquest sentit, l'elaboració del Pla ha estat un procés que ha implicat decisions a diferents nivells:

- visió estratègica.
- adquisició de compromisos polítics.
- lideratge de la Regidoria específica de gènere.
- compromís públic davant la ciutadania.
- assignació de mitjans econòmics i recursos humans necessaris.
- creació d'estructures i formes de treballar que potenciïn la transversalitat i la horitzontalitat.

Aquests diferents nivells de decisió s'han reflectit a través dels diferents apartats que s'han treballat en l'elaboració del Pla.

L'elaboració del Pla d'Igualtat de Gènere s'ha estructurat seguint **dues fases** consecutives: la **DIAGNOSI** i el plantejament de **PROPOSTES D'ACTUACIÓ**.

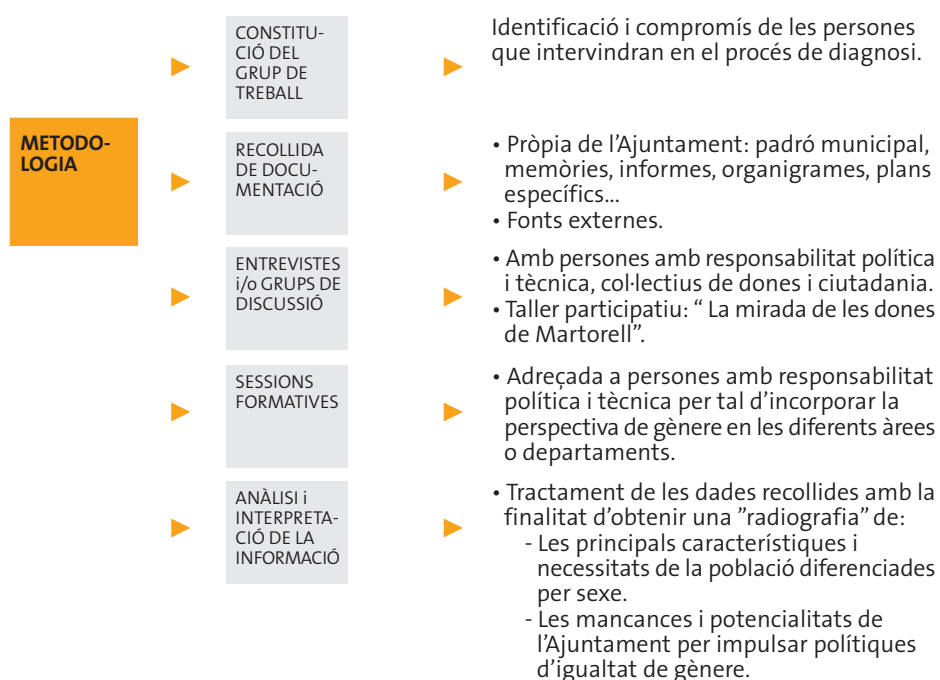

1a FASE

DIAGNOSI
I MAPA DE
LA SITUACIÓ

DIAGNOSI de la realitat del municipi, des d'una perspectiva de gènere, que permeti copsar les diferents necessitats i interessos de dones i homes, i les diferents respostes que s'estan donant, a partir d'analitzar:

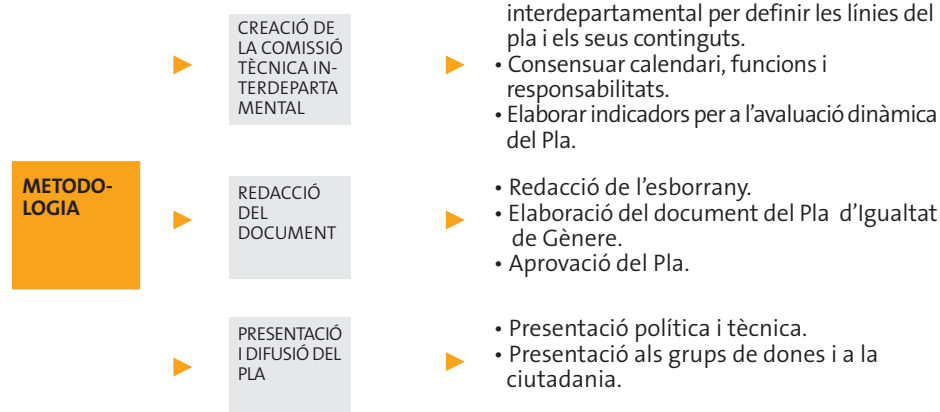
- El context concret en el qual es fa la diagnosi: característiques més significatives del territori i de la població per tal d'identificar quins factors poden estar influïnt en els rols i estereotips socials sobre dones i homes i quines necessitats se'n poden desprendre.
- L'estructura i l'organització de l'Ajuntament per tal d'identificar les potencialitats per treballar les polítiques d'igualtat de gènere.

RESULTAT: MAPA DE LA SITUACIÓ

2a FASE

ELABORACIÓ DEL PLA
D'ACTUACIÓ MUNICIPAL

PROPOSTES D'ACTUACIÓ: definició del pla d'actuació, d'acord amb el mapa de la situació obtingut, per tal de fomentar i desenvolupar polítiques de gènere des de la transversalitat que incorpori temporalització, prioritització d'actuacions, recursos i avaluació.

RESULTAT: PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE

OBJECTIU I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

L'objectiu general que es pretén assolir amb el Pla d'Igualtat de Gènere és:

Impulsar, des de l'Ajuntament, la incorporació de la perspectiva de gènere a tots els àmbits socials, econòmics, polítics i culturals del municipi de Martorell per tal d'aconseguir la igualtat real i efectiva entre dones i homes, tot afavorint l'apoderament de les dones i la seva veritable ciutadania, així com la implicació dels homes en la definició de nous models de masculinitat i en la lluita per la igualtat.

Aquest objectiu es desplegarà en set línies estratègiques, cadascuna de les quals preveu un seguit d'objectius operatius que alhora es traduiran en accions que es duran a terme durant el període de vigència del Pla d'Igualtat.

PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE 2010-2013

L1

IMPULSAR

L2

ABORDATGE

L3

FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ

L4

REPARTIMENT

L5

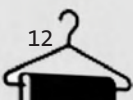
FOMENTAR LA COEDUCACIÓ

L6

PERSPECTIVA

L7

PROMOURE

IMPULSAR LES
POLÍTIQUES
DE GÈNERE

OBJECTIUS

- 1 Assumir el compromís institucional per part de totes les àrees de l'Ajuntament per elaborar i implementar el Pla d'Igualtat.
- 2 Formar al personal municipal en perspectiva de gènere i igualtat de gènere.
- 3 Integrar la perspectiva de gènere en totes les àrees, departaments i serveis de l'Ajuntament, afavorint una cultura de treball transversal.
- 4 Promoure accions positives o mesures específiques en polítiques de gènere.
- 5 Analitzar l'estructura i el funcionament de l'Ajuntament per tal d'incorporar la igualtat entre dones i homes en la pròpia organització.

ABORDATGE
INTEGRAL DE LA
VIOLÈNCIA DE
GÈNERE

OBJECTIUS

- 1 Promoure accions de prevenció i sensibilització sobre la violència de gènere.
- 2 Conèixer el marc competencial actual en relació amb la violència de gènere per tal que l'Ajuntament assumeixi la seva responsabilitat davant d'aquesta problemàtica, ja sigui des de la vessant de l'atenció com des de la prevenció i la sensibilització
- 3 Consolidar una atenció integral a les persones afectades per la violència.

FOMENTAR LA
PARTICIPACIÓ
SOCIOPOLÍTICA
DE LES DONES

OBJECTIUS

- 1 Potenciar la incorporació de les dones en tots els nivells de responsabilitat i presa de decisions oferint espais institucionals que n'afavoreixin la participació.
- 2 Promoure l'associacionisme de dones i la seva participació com a agents socials i polítics a tots els àmbits (cultural, polític, social i econòmic).

REPARTIMENT
DELS TREBALLS
I USOS DEL
TEMPS

OBJECTIUS

- 1 Promoure polítiques que facilitin canvis estructurals en l'organització del temps i els models de producció i reproducció.
- 2 Proposar actuacions per tal de promoure i potenciar la conciliació de la vida personal, laboral i familiar i la coresponsabilitat entre dones i homes en tots els àmbits.
- 3 Facilitar l'accés i el manteniment de les dones al món laboral sense discriminacions.
- 4 Fomentar uns nous usos del temps, potenciant la participació de la ciutadania en activitats esportives, lúdiques i culturals, des d'una perspectiva de gènere.

FOMENTAR LA
COEDUCACIÓ,
LA FORMACIÓ I
LA PRODUCCIÓ
CULTURAL DE
LES DONES

OBJECTIUS

- 1 Formular propostes per fer efectiva la coeducació en tots els nivells educatius en els sistemes reglats i no reglats i altres agents socialitzadors.
- 2 Potenciar programes de formació de les dones i en especial l'apoderament de les dones des de la formació de persones adultes.
- 3 Fomentar la presència de les dones com a creadores actives de la cultura i visibilitzar les seves aportacions i la seva creativitat.

PERSPECTIVA
DE GÈNERE EN
EL DISSENY DE
CIUTATS I
TERRITORIS

OBJECTIUS

- 1 Dotar les àrees d'ordenació del territori, planificació urbanística, habitatge i obres públiques d'eines per a la incorporació de la perspectiva de gènere en les seves actuacions.
- 2 Promoure una planificació urbanística i un model de mobilitat amb perspectiva de gènere.
- 3 Incorporar la perspectiva de gènere a les polítiques municipals de medi ambient.

PROMOURE
LA SALUT DE
LES DONES

OBJECTIUS

- 1 Promoure espais de reflexió, recerca i formació sobre salut des d'una perspectiva de gènere.
- 2 Promoure la prevenció de conductes de risc des d'una perspectiva de gènere entre el jovent.
- 3 Millorar l'atenció a la salut de les dones al llarg de la seva vida.
- 4 Sensibilitzar la ciutadania en matèria de salut des de la perspectiva de gènere.

Línia 1

IMPULSAR LES POLÍTIQUES DE GÈNERE

Les **polítiques públiques d'igualtat de gènere** tenen com a finalitat transformar les condicions que fan possible l'existència de desigualtats entre dones i homes en els diferents àmbits de la vida personal, social, política, econòmica i cultural. La visibilitat del principi d'igualtat de gènere en les polítiques públiques s'inicia, fa relativament pocs anys, amb la introducció de les demandes dels moviments feministes a les agendes polítiques i amb el compromís dels ajuntaments democràtics.

L'administració local ha tingut un paper clau a l'hora de generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de gènere i de desenvolupar serveis i programes amb l'objectiu d'abordar els efectes de les relacions desiguals entre dones i homes. Es creen els primers serveis d'assessoria jurídica i suport psicològic per a dones que pateixen violència. S'elaboren polítiques específiques que van dirigides a necessitats concretes de les dones relacionades amb temàtiques referents a la salut, la participació, la formació... A partir dels anys noranta, les administracions públiques fan un pas endavant en el compromís cap a la igualtat de gènere entenent que la problemàtica de la desigualtat té una base estructural i, per tant, no només requereix accions concretes fruit de les problemàtiques del moment. Es creen òrgans polítics específics, com són les **regidories de la dona o d'igualtat**, que seran les responsables institucionals d'impulsar els plans municipals d'igualtat.

Els **plans municipals d'igualtat** són un conjunt d'intencions, decisions, objectius i mesures adoptades pels poders públics per tal d'aconseguir la igualtat de gènere en el seu territori. Els plans tenen l'objectiu de situar la igualtat de dones i homes en un nivell estratègic que combina les accions específiques adreçades a les dones amb la incorporació de la perspectiva de gènere en les diferents àrees o departaments de l'ajuntament. Aquesta **transversalitat de gènere** suposa un canvi de paradigma polític: de les *polítiques de la dona* a les *polítiques de gènere*, que busquen que les diferents polítiques municipals adreçades a la ciutadania tinguin present no només les necessitats dels homes sinó també les de les dones.

D'altra banda, la **Llei d'Igualtat 3/2007** representa un pas decisiu cap a la responsabilitat de les institucions públiques i privades amb la igualtat real de dones i homes. La Llei obre un nou camí perquè des del món empresarial s'elaborin plans d'igualtat que permetin visualitzar les desigualtats de gènere i aplicar mesures per eliminar-les. Per la seva banda, les institucions públiques han d'assumir un doble compromís:

- Fomentar que les empreses del territori elaborin i apliquin aquests plans d'igualtat de gènere que promou la Llei.
- Posar les bases per corregir les desigualtats existents a l'interior de la mateixa organització, desenvolupant mesures i/o plans d'igualtat interns que permetin assolir la igualtat entre el seu personal i que estiguin en consonància amb la projecció exterior de les polítiques municipals en matèria d'igualtat.

Aquesta línia estratègica planteja algunes d'aquestes mesures internes i proposa eines per a la implementació del Pla Municipal d'Igualtat des de la transversalitat.

Cal destacar que l'elaboració d'aquest Pla Municipal ha estat fruit d'un espai de reflexió, discussió i disseny compartit per persones de diferents àrees de tot l'Ajuntament amb el propòsit que aquesta transversalitat de gènere sigui una estratègia real i efectiva en el desplegament de les polítiques públiques en el territori.

Línia 1

IMPULSAR

OBJECTIUS

01

ASSUMIR EL COMPROMÍS INSTITUCIONAL PER PART DE TOTES LES ÀREES DE L'AJUNTAMENT PER ELABORAR I IMPLEMENTAR EL PLA D'IGUALTAT

- Emmarcar dins d'aquest Pla d'Igualtat de Gènere, totes les accions i serveis que tinguin com a objectiu fomentar i implementar accions estructurals que fomentin la igualtat de gènere.
- Promoure el canvi de nom de la Regidoria de Benestar Social i Salut per Regidoria de Benestar Social, Salut i Igualtat de Gènere.
- Mantenir el Servei d'Informació i Atenció a les Dones dins del Pla d'Igualtat de Gènere.
- Adjudicar els recursos tècnics, econòmics i polítics necessaris per a la implementació d'aquest Pla.
- Crear una Comissió Interdepartamental com a òrgan encarregat de donar prioritat a les accions a desenvolupar anualment i fer el seguiment i l'avaluació del Pla

02

FORMAR AL PERSONAL MUNICIPAL EN PERSPECTIVA DE GÈNERE I IGUALTAT DE GÈNERE

- Informar i sensibilitzar al personal municipal tècnic sobre igualtat de gènere per facilitar la incorporació d'aquesta perspectiva en el seu treball.
- Vetllar per incloure als plans de formació de l'Ajuntament informació sobre la incorporació de la perspectiva de gènere en la planificació i programació d'actuacions municipals.
- Sensibilitzar i formar al personal municipal sobre com fer un ús no sexista del llenguatge i de les imatges a l'Administració Pública i als mitjans de comunicació.

03

INTEGRAR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN TOTES LES ÀREES, DEPARTAMENTS I SERVEIS DE L'AJUNTAMENT, AFAVORINT UNA CULTURA DE TREBALL TRANSVERSAL

- Introduir en cadascun dels serveis municipals d'atenció directa informació relacionada sobre les accions i els serveis adreçats a la població que puguin afavorir la igualtat entre dones i homes.
- Visibilitzar les actuacions dels diferents serveis/àrees i regidories que ja s'estan fent en temes d'igualtat de gènere.
- Potenciar la revisió dels diversos plans, programes o projectes que s'elaborin i/o que s'estiguin implementant des de les diferents àrees de l'Ajuntament per tal d'incorporar-hi la perspectiva de gènere.
- Segregar les dades per sexe, edat i origen en els informes, memòries, estudis i altres documents municipals.

04

PROMOURE ACCIONS POSITIVES O MESURES ESPECÍFIQUES EN POLÍTIQUES DE GÈNERE

- Construir dins del web municipal un espai propi per al Pla d'Igualtat de Gènere per tal de descriure les accions portades a terme i les accions futures.
- Difondre, a través dels mitjans de comunicació municipals, els continguts i les propostes del Pla o els aspectes relacionats amb la igualtat de gènere.
- Fer arribar informació del Pla d'Igualtat al personal de l'Ajuntament, a les institucions polítiques, administratives, socials, econòmiques, culturals i sindicals del municipi, a tots els serveis que depenen de l'Ajuntament i als centres educatius, les entitats i les associacions de Martorell.
- Fer servir de forma regular criteris de llenguatge no sexista en els documents interns i externs de l'Ajuntament i als mitjans de comunicació municipals.

05

ANALITZAR L'ESTRUCTURA I EL FUNCIONAMENT DE L'AJUNTAMENT PER TAL D'INCORPORAR LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES EN LA PRÒPIA ORGANITZACIÓ.

- Mantenir els criteris no discriminatoris en els processos de selecció de personal per a treballar a l'Ajuntament.
- Promoure accions per incorporar dones en llocs de treball masculinitzats i homes en treballs feminitzats, per tal de disminuir la segregació horitzontal.
- Continuar amb la promoció de dones a càrrecs d'alta responsabilitat per tal de disminuir la segregació vertical.
- Mantenir la informació vers el personal de l'Ajuntament de les novetats relacionades amb les mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral.
- Informar i sensibilitzar als treballadors i treballadores de l'Ajuntament respecte el dret de les persones a conciliar els temps i la importància de la corresponsabilitat.

Línia 2

ABORDATGE INTEGRAL DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

La **violència de gènere** és la manifestació més contundent de les relacions de desigualtat entre dones i homes, suposa un greu atemptat contra la dignitat de les dones i impedeix la seva consideració com a persones de ple dret.

El fenomen de la violència de gènere emergeix com a problemàtica social en les darreres dècades del segle XX. La normalització històrica de la problemàtica es va trencar gràcies a la denúncia protagonitzada pel moviment feminista i al paper posterior que han tingut els mitjans de comunicació en la seva visualització i en la creació d'opinió pública al respecte. Això ha facilitat l'entrada del problema de la violència de gènere a les agendes polítiques.

L'any 1993, en el marc de la Declaració sobre l'Eliminació de la Violència contra la Dona de les Nacions Unides es consensua la definició de la violència de gènere com "tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic per a les dones, així com les amenaces d'aquests actes, la coacció i la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com a la privada". La IV Conferència Mundial sobre les dones, celebrada a Beijing, l'any 1995, reconeix que *"a totes les societats, en menor o major mesura, hi ha dones i nenes subjectes a maltractaments físics, psíquics i sexuals sense distinció de nivell d'interessos, classe o cultura"*.

La **Llei catalana del dret de les dones a eradicar la violència masclista** utilitza l'expressió de violència masclista, entenent que el masclisme és el concepte que de forma més general defineix les conductes de domini, control i abús de poder dels homes sobre les dones i que, alhora, ha imposat un model de masculinitat que encara és valorat per algunes parts de la societat com a superior. La Llei aborda totes les formes d'exercir la violència masclista: violència física, violència psicològica, violència sexual i abusos sexuals a dones i menors i violència econòmica.

També situa els àmbits en què es pot produir aquesta violència: en l'àmbit de la parella, en l'àmbit familiar, en l'àmbit laboral i en l'àmbit social o comunitari -agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic i explotació sexual de dones i nenes, matrimonis forçats, violència derivada de conflictes armats i violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones-.

Així doncs, la violència de gènere és un **problema social i estructural** que requereix un tractament per part dels governs i la resta d'agents socials que han de promoure una política activa i transversal que doni una resposta integral. Això implica el desenvolupament de models d'intervenció que incloguin des de la **detecció**, la **sensibilització** i la **prevenció** de la problemàtica fins a l'**atenció** i la **recuperació** de les dones, sense oblidar la necessitat de formació dels professionals. Des de l'àmbit local és imprescindible impulsar marcs d'actuació que permetin optimitzar recursos, així com sumar i coordinar esforços i intervencions.

És important no desvincular l'abordatge de la violència de gènere del desenvolupament de les polítiques d'igualtat. Per això, el **Pla d'igualtat de Gènere**, així com el **Servei d'Informació i Atenció a les Dones**, esdevenen instruments per excel·lència des dels quals podem abordar, de forma transversal, totes les problemàtiques relacionades amb les desigualtats que pateixen les dones, incloent-hi, evidentment, la violència de gènere.

Línia 2

ABORDATGE

OBJECTIUS

06

PROMOURE ACCIONS DE PREVENCIÓ I SENSIBILITZACIÓ SOBRE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

- Millorar i reforçar les activitats de sensibilització sobre la violència de gènere.
- Mantenir i incrementar les activitats de prevenció de les violències i estereotips de gènere adreçades a l'alumnat dels centres educatius del municipi.
- Introduir sessions informatives i tallers sobre les violències i els estereotips de gènere en altres entitats o serveis.
- Informar i sensibilitzar els pares i mares en temes de violència de gènere, la seva prevenció i detecció i la igualtat de gènere.
- Sensibilitzar els homes sobre la violència masclista per tal de fomentar la seva conscienciació i involucrar-los en aquesta problemàtica.
- Implicar les entitats, els serveis i les associacions de Martorell en les diferents accions contra la violència de gènere.

07

CONÈIXER EL MARC COMPETENCIAL ACTUAL EN RELACIÓ AMB LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE PER TAL QUE L'AJUNTAMENT ASSUMEIXI LA SEVA RESPONSABILITAT DAVANT D'AQUESTA PROBLEMÀTICA, JA SIGUI DES DE LA VESSANT DE L'ATENCIÓ COM DES DE LA PREVENCIÓ I LA SENSIBILITZACIÓ

- Mantenir i actualitzar el Circuit Municipal d'Atenció a les Dones Víctimes de Violència Domèstica.
- Mantenir o millorar els protocols interns d'actuació en tots els serveis d'atenció a les persones afectades.
- Millorar els indicadors per unificar la recollida de dades en els serveis que participin en el Circuit per conèixer millor la realitat de la violència masclista a Martorell.
- Donar a conèixer el Circuit a tots els serveis i àrees municipals i a qualsevol servei on hi hagi una atenció directa a la població de Martorell.
- Mantenir i actualitzar el Protocol Municipal per Prevenir la Mutilació Genital Femenina (MGF).

08

CONSOLIDAR UNA ATENCIÓ INTEGRAL A LES PERSONES AFECTADES PER LA VIOLÈNCIA.

- Mantenir l'atenció psicològica individual els grups i l'assessorament jurídic per a dones del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD).
- Afavorir que les dones que han patit o pateixen violència participin en les activitats organitzades per l'Ajuntament que puguin millorar la seva recuperació integral.
- Millorar els mecanismes de coordinació interprofessional per evitar la victimització secundària.
- Dissenyar tallers participatius que tinguin en compte els diferents col·lectius de dones i les seves necessitats específiques.
- Millorar la difusió del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) i del Pla d'Igualtat de Gènere (PIG).

Línia 3

FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ SOCIOPOLÍTICA DE LES DONES

“Participar” és formar part d’una activitat dirigida a influir directament o indirectament en l’entorn col·lectiu i en les polítiques públiques.

Segons aquesta definició, les dones han participat des de sempre en la societat proporcionant cura i benestar, s’han implicat en les tasques col·lectives en els municipis i en els barris, com a voluntàries, com a companyes, com a veïnes, i han teixit xarxes de suport per donar cobertura a determinades necessitats socials de les quals l’administració pública no es feia càrrec. Les dones sempre han participat en els espais comunitaris com a “gestores socials”, implicades en la millora de les condicions de vida de les comunitats a les quals pertanyien, però aquesta participació ha tingut lloc dins de marcs informals i no s’ha valorat pel fet de tractar-se de qüestions “tradicionalment” femenines. És per aquesta raó que es fa necessària la **diferenciació entre participació formal i informal**.

Pel que fa a la participació en la vida política, social, laboral i econòmica, en càrrecs de responsabilitat o en llocs de presa de decisions, les dones se n’han vist excloses per la pròpia construcció de gènere. **El patriarcat ha negat històricament la “ciutadania” a les dones**, els ha impedit l’accés al món públic i ha construït una divisió sexual del treball que ha marcat els diferents rols, treballs i usos del temps i el diferent accés a recursos econòmics en funció del sexe. A més, determinats **factors psicosocials** com l’apoderament, l’autoestima o la prioritització de les necessitats alienes, **condicionen la participació femenina**, i la participació formal no inclou una representació equitativa d’homes i dones.

Per altra banda, la **falta de corresponsabilitat** en les tasques de cura i reproductives, fa que les dones hagin d’afrontar una doble presència i una doble jornada i comptin amb menys temps lliure per a la participació formal i amb més impediments a l’hora d’assumir responsabilitats fora de l’àmbit familiar i domèstic.

Les estratègies desenvolupades per potenciar la participació sociopolítica de les dones, s’han fet a través d’accions positives, de sensibilització, i a través del foment de la **paritat**, és a dir, fomentant la representació equilibrada d’homes i dones de forma que cap dels sexes tingui una presència major del 60% ni menor del 40%.

La Llei Orgànica 3/2007 per a la igualtat efectiva entre dones i homes modifica el Règim Electoral i obliga les candidatures a ser paritàries en els diferents nivells polítics. En el cas dels municipis, però, només serà exigible abans de les eleccions del 2011 i en ajuntaments amb més de 5.000 habitants.

Les dones representen un 50% de la població, i la seva participació formal resulta imprescindible per construir una societat justa, equitativa i una ciutadania plena; però l’anàlisi general de les dades, tant a nivell estatal com autonòmic, mostra que la presència política de les dones en els governs locals es redueix a mesura que s’ascendeix en l’escala dels llocs de responsabilitat, i el mateix succeeix en el mercat laboral o dintre d’organismes i entitats socials.

Per una banda, **els poders públics** tenen, en aquest sentit, la responsabilitat d’impulsar la paritat, l’apoderament, el lideratge de les dones i sensibilitzar el sector privat sobre la necessitat d’una presència equilibrada d’homes i dones en tots els àmbits laborals i de responsabilitat.

Per altra banda, **l’administració local** té un paper fonamental a l’hora de promocionar la participació de les dones en les decisions col·lectives, però també en la necessitat de redefinir la participació des de la pròpia experiència femenina, donant reconeixement als sabers femenins i atenent a la visualització, el just reconeixement i la valoració de la participació de les dones dintre de marcs informals.

Línia 3
FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ

OBJECTIUS

O9

POTENCIAR LA INCORPORACIÓ DE LES DONES EN TOTS ELS NIVELLS DE RESPONSABILITAT I PRESA DE DECISIONS OFERINT ESPAIS INSTITUCIONALS QUE N'AFAVOREIXIN LA PARTICIPACIÓ.

- Conèixer i visibilitzar entre tota la població el grau de participació de dones i homes en les associacions i en els processos i espais participatius de la vila.
- Aprofitar els espais de participació ja creats per fer tallers sobre temes relacionats amb la influència dels rols de gènere en la participació, la corresponsabilitat, la conciliació, la importància de la igualtat de gènere i els usos dels temps.
- Sensibilitzar la ciutadania, els centres educatius i culturals i les entitats de la vila en la implementació d'aquest Pla.
- Fomentar la creació d'un Consell per a la Igualtat de Gènere.
- Promoure la participació de les dones en els processos i espais participatius que es produeixen a l'Ajuntament.
- Sensibilitzar la població de Martorell i els diferents agents socials sobre la importància d'una participació equilibrada d'homes i dones en l'àmbit de l'adopció de decisions i en les estructures de poder.

O10

PROMOURE L'ASSOCIACIONISME DE DONES I LA SEVA PARTICIPACIÓ COM A AGENTS SOCIALS I POLÍTIQS A TOTS ELS ÀMBITS (CULTURAL, POLÍTIQ, SOCIAL I ECONÒMIC).

- Continuar amb el suport a les entitats de dones del municipi.
- Continuar amb les activitats o tallers puntuals amb les dones que ja participen en entitats o en altres serveis a Martorell.
- Apoderar les referents femenines de les associacions i entitats.
- Sensibilitzar les entitats i associacions perquè tinguin en compte mesures respecte a la conciliació de la vida familiar per fomentar la participació de les dones.
- Generar més espais de relació per a dones, on l'oferta sigui amb temàtiques que tinguin en compte les necessitats i motivacions de les martorellenques.
- Afavorir la presència i la participació activa de les dones, de totes les edats, orígens i situacions, en les associacions o entitats del municipi.
- Incidir en la participació sociopolítica de les generacions més joves, especialment les dones.
- Mantenir les activitats realitzades des del SIAD sobre participació de les dones i sobre visibilització de la història de les dones.
- Continuar, millorar i dur a terme noves activitats i propostes amb presència i temàtica de dones.

Línia 4

REPARTIMENT DELS TREBALLS I USOS DEL TEMPS

En les últimes dècades, la incorporació de les dones al mercat de treball ha posat en evidència les mancances de la relació que s'estableix entre **mercat de treball i activitat productiva**. La desvinculació clàssica de les tasques vinculades al desenvolupament econòmic i els **treballs de l'esfera reproductiva, familiar domèstica i de cura de la llar i de les persones**, ha establert desigualtats de gènere significatives que afecten la vida en **l'esfera pública i privada** de les dones. Aquesta línia estratègica vol reflexionar sobre aquesta divisió sexual del treball que s'expressa, principalment, en dos fenòmens:

- La presència/absència en el mercat laboral: entrades i sortides de les dones en el mercat de treball, generalment relacionades amb el cicle vital (casament, embaràs, criança de fills i filles) i amb les polítiques empresarials que s'activen en circumstàncies determinades (per exemple no contractar dones en edat fèrtil o l'acomiadament quan es troben en estat de gestació).
- La doble presència: presència d'una dona al lloc de treball en el qual realitza la tasca d'assalariada mentre ocupa també la major part del treball reproductiu.

Ambdós fenòmens tenen una sèrie de conseqüències per a les dones:

- Dificultats per incorporar-se o reincorporar-se al mercat de treball.
- Reducció de les possibilitats de reciclatge professional o de promoció laboral.
- Major presència de dones en treballs productius que són una extensió dels rols culturalment assignats i, generalment, menys valorats i pitjor remunerats (treballs relacionats amb la cura i l'atenció a les persones).
- Manca de dones en aquelles professions i càrrecs que requereixen una dedicació molt alta.
- Contractacions temporals o a temps parcial.
- Reducció del temps de lleure i temps per a sí mateixes que repercuteix en el desenvolupament vital de les dones.

D'altra banda, quan parlem d'usos del temps ens referim també als lligams en l'organització de la vida **del treball reproductiu, el treball productiu i el temps relacional, personal i d'oci**; uns temps que condicionen inevitablement els altres. La majoria de vegades, el temps de lleure, d'oci i de participació social està pensat i estructurat en funció del treball productiu, és a dir, en relació amb el temps masculí, i gairebé mai es tenen en compte els horaris del treball, reproductiu. Per això, les **polítiques del temps** han de fer emergir el temps personal de les dones i construir societats on aquestes en puguin gaudir en igualtat de condicions.

Totes aquestes problemàtiques han portat a parlar de la necessitat de **conciliar la vida personal, familiar i professional**. Però diverses anàlisis ja han mostrat que la majoria d'aquestes polítiques de conciliació han contribuït a afermar les dones en el rol de mares i esposes, i no han estat adreçades a fomentar la responsabilitat dels homes en les tasques domèstiques i en les tasques de cura. Per això, cal promoure mesures adreçades a fomentar la **corresponsabilitat**, no només dins de l'estructura familiar, sinó també la **corresponsabilitat pública i social**, que promoguin estratègies i mesures que transformin les formes de producció actuals i aportin noves formes d'entendre la ciutadania.

Línia 4

REPARTIMENT

OBJECTIUS

O11 PROMOURE POLÍTIQUES QUE FACILITIN CANVIS ESTRUCTURALS EN L'ORGANITZACIÓ DEL TEMPS I ELS MODELS DE PRODUCCIÓ I REPRODUCCIÓ

- Incloure la perspectiva de gènere al disseny i elaboració de les polítiques de treball i als plans formatius.
- Incorporar la perspectiva de gènere de manera implícita en el Servei d'Assessorament i Suport a les Empreses i el Servei d'Atenció a l'Emprenedor/a.
- Informar el personal de l'àmbit de l'ocupació (en l'Àrea de Promoció Econòmica, centres educatius de persones adultes i altres cursos ocupacionals) sobre formacions i activitats de sensibilització específica en perspectiva de gènere.
- Promoure la inclusió de les dones en àrees masculinitzades i la inclusió dels homes en àrees feminitzades per reduir la segregació horitzontal.

O12 PROPOSAR ACTUACIONS PER TAL DE PROMOURE I POTENCIAR LA CONCILIACIÓ DE LA VIDA PERSONAL, LABORAL I FAMILIAR I LA CORRESPONSABILITAT ENTRE DONES I HOMES EN TOTS ELS ÀMBITS

- Informar i sensibilitzar la població, el teixit empresarial i el comercial sobre el valor econòmic i social del treball familiar domèstic com a eina indispensable per al manteniment de la vida i de la resta d'activitats i treballs.
- Realitzar activitats de sensibilització ciutadana sobre la necessitat i la importància de la corresponsabilitat entre dones i homes en les tasques reproductives.
- Incentivar que els homes agafin els permisos de paternitat i per a la cura de persones dependents.
- Realitzar accions formatives per a homes i dones orientades a l'adquisició i desenvolupament d'actituds, hàbits i destreses necessàries per realitzar i responsabilitzar-se de tasques tradicionalment femenines i masculines respectivament.
- Proposar la incorporació de missatges o imatges que promoguin la corresponsabilitat entre dones i homes en el treball familiar domèstic en les activitats formatives, informatives i de sensibilització que es realitzin des de l'Ajuntament.

O13 FACILITAR L'ACCÉS I EL MANTENIMENT DE LES DONES AL MÓN LABORAL SENSE DISCRIMINACIONS.

- Fomentar la inserció laboral de les dones amb majors dificultats d'inserció a Martorell.
- Impulsar la creació d'empreses i/o cooperatives i/o serveis per part de les dones per regular el treball submergit en el qual elles tenen una gran presència.
- Promoure el desenvolupament de mesures d'acció positiva i d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a les empreses del municipi.
- Sensibilitzar les dones immigrades, en els tallers específics que es realitzen per a aquest col·lectiu, sobre la importància de que aprenguin el català i el castellà i es formin per poder defensar-se millor en el món laboral.

O14 FOMENTAR UNS NOUS USOS DEL TEMPS, POTENCIANT LA PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA EN ACTIVITATS ESPORTIVES, LÚDIQUES I CULTURALS, DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE.

- Potenciar la continuïtat de les activitats esportives i lúdiques, en els equipaments esportius municipals o altres espais, que atenguin les necessitats i els interessos de les dones en totes les etapes del seu cicle vital.
- Realitzar accions de sensibilització adreçades a les entitats esportives i a la ciutadania per trencar les desigualtats de gènere a l'esport.
- Incloure la perspectiva de gènere en el disseny de materials de difusió sobre clubs, entitats esportives i culturals, esdeveniments esportius.
- Millorar la difusió de les competicions esportives femenines i de les esportistes que destaquen a Martorell a través dels mitjans de comunicació local.
- Impulsar i donar suport a la creació i el manteniment d'equips i/o clubs esportius femenins i a la pràctica esportiva de les dones.

Línia 5

FOMENTAR LA COEDUCACIÓ, LA FORMACIÓ I LA PRODUCCIÓ CULTURAL DE LES DONES

L'educació i la formació són essencials per al desenvolupament de les societats i constitueixen el sistema de transmissió de valors socials i culturals que conformen els patrons de comportaments i actuacions. El sistema patriarcal que conforma la societat actual té conductes desiguals envers les dones i els homes i perpetua discriminacions i subordinacions.

Vivim un moment històric caracteritzat per la complexitat i pels processos constants de canvi, davant del qual l'educació, en el sentit més ampli del terme, no pot restar indiferent. Per això resulta fonamental comptar amb orientacions metodològiques, eines i recursos per poder fer front a les noves necessitats educatives de la ciutadania, de manera que es pugui assolir adequadament aquesta responsabilitat compartida sobre la base de la igualtat entre els gèneres i la interacció de les diferents maneres de fer i de viure al món.

Des de l'any 1990, la legislació educativa (**Llei Orgànica d'ordenació general del sistema educatiu, LOGSE**) afirma que s'ha d'evitar la discriminació per raó de sexe i oferir una educació igualitària. No obstant això, la igualtat continua sent una tasca pendent a les escoles. Es segueix fent ús d'estereotips o prejudicis que transmeten valors, normes i actituds encara allunyades de la igualtat. La **coeducació**, basada en la diversitat i els valors propis de les persones, i en l'acceptació dels altres com a subjectes de ple dret, ha de permetre que els valors culturals i socials es modifiquin i que les persones siguin capaces de crear una societat democràtica i justa.

Cal tenir en compte, però, que la coeducació no és un model acceptat ni socialment estès, ja que el discurs pedagògic dominant, així com el model d'organització escolar, mantenen un caràcter eminentment androcèntric i es considera que ja s'ha assolit la igualtat entre els sexes amb actuacions com l'educació mixta o l'accés de dones a carreres masculinitzades, però això no és suficient. **És necessari formular nous reptes per a la coeducació del segle XXI, així com un nou model escolar tot incorporant les noves necessitats i realitats socials.**

La **formació** és un dels elements crucials per a la consecució d'un valors socials i culturals idonis per al creixement integral de les persones. La formació capacita les persones, els ofereix possibilitats d'elecció (laborals, personals...), possibilitats de canvi i de transformació social.

La participació de les dones en la cultura ha de ser un element primordial a l'hora de visibilitzar les seves aportacions i de treballar per la transformació del rol de "**dones-passives- consumidoras**" al de "**dones-actives- creadores**" de cultura. La presència de les dones enriqueix i diversifica el fet cultural (música, literatura, arts escèniques, cinema, pintura, escultura, arts, decoratives...). Amb la incorporació de noves idees i sensibilitats. La ciutadania de gènere passa també per la universalització de l'accés i l'ús estratègic de les tecnologies de la informació i la comunicació per part de les dones, perquè siguin protagonistes actives de les noves formes de construcció social.

Línia 5

FOMENTAR LA
COEDUCACIÓ

OBJECTIUS

O15

FORMULAR PROPOSTES PER FER EFECTIVA LA COEDUCACIÓ EN TOTS ELS NIVELLS EDUCATIUS EN ELS SISTEMES REGLATS I NO REGLATS I ALTRES AGENTS SOCIALITZADORS.

- Tenir present, en la programació municipal infantil, juvenil, esportiva i cultural, la coeducació com a criteri i valor transversal.
- Sensibilitzar tots els centres educatius perquè incorporin, en els seus projectes educatius del centre, la coeducació com a element transversal.
- Mantenir i ampliar l'oferta d'activitats coeducatives dirigides a tots els centres educatius del municipi.
- Fomentar temes relacionats amb la igualtat i la corresponsabilitat en la programació d'activitats de les AMPAs i del Consell Escolar.
- Implicar les famílies en el foment d'una educació no sexista, des de la corresponsabilitat de pares i mares.
- Fomentar que des de la Biblioteca Municipal es facin lectures de contes coeducatius, interculturals, d'educació per la pau.
- Realitzar activitats lúdiques i festives per a infants en què es treballin aspectes coeducatius i paral·lelament activitats per a persones adultes relacionades amb la igualtat de gènere i la coeducació.

O16

POTENCIAR PROGRAMES DE FORMACIÓ DE LES DONES I EN ESPECIAL L'APODERAMENT DE LES DONES DES DE LA FORMACIÓ DE PERSONES ADULTES

- Continuar amb l'accés a l'educació bàsica de les dones adultes, especialment aquelles en risc d'exclusió social (dones grans, dones immigrades o dones de famílies monomarentals).
- Continuar fomentant la creació d'un grup de dones i TIC on, a través de l'aprenentatge d'informàtica i d'Internet, es treballin temes des de la perspectiva de gènere.
- Sensibilitzar tant el professorat com a l'alumnat del Centre de Formació de Persones Adultes en matèria de gènere i igualtat.

O17

FOMENTAR LA PRESÈNCIA DE LES DONES COM A CREADORES ACTIVES DE LA CULTURA I VISIBILITZAR LES SEVES APORTACIONS I LA SEVA CREATIVITAT

- Ampliar l'oferta sobre exposicions, xerrades, seminaris i debats sobre les aportacions culturals, artístiques i científiques de les dones de diversos orígens i indrets del món.
- Promoure, a través dels espais municipals, les creacions de les dones de Martorell.
- Promoure concursos sobre producció cultural durant la celebració de festes populars per fomentar la lluita per a la igualtat de gènere.
- Fomentar la difusió de les publicacions relacionades amb el gènere i la igualtat d'oportunitats a la Biblioteca del municipi.
- Dur a terme una recerca de la memòria històrica de les dones de Martorell.

Línia 6

PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY DE CIUTATS I TERRITORIS

Les ciutats i els espais de convivència han de ser llocs idonis i adients per al desenvolupament integral de les persones i, per això, han de tenir en compte les necessitats dels diferents col·lectius que els conformen. Així mateix, han de ser planificacions territorials respectuoses amb el medi ambient perquè són el mitjà on es desenvolupa una qualitat de vida idònia.

Les dones no han estat ni són presents (o hi són de forma molt minoritària) en el disseny i planificació de les ciutats i els espais públics. Absents dels nivells de decisió i de formulació de polítiques sobre els recursos naturals, la gestió, conservació, protecció i rehabilitació del medi ambient. El patriarcat es reproduïx així a l'espai físic i la identificació de les dicotomies, i la consideració del seu efecte en l'urbanisme esdevé com un factor clau; així, i segons els rols socials adquirits, les dones són usuàries de molts dels espais dissenyats per homes.

Aquest model té conseqüències decisives en la vida de les dones. D'una banda, les dones, pels rols i les activitats que tradicionalment desenvolupen i que estan molt lligats a les tasques familiars domèstiques, fan un ús de l'espai urbà més intens i diferenciat que els homes (més desplaçaments dins del municipi, major ús dels recursos i serveis de la ciutat, mobilitat amb càrregues - cotxets dels infants o carrets de la compra-). Sens dubte, l'existència de barreres arquitectòniques o la manca d'un transport públic eficient són elements que en dificulten la mobilitat i limiten la seva vida quotidiana.

Tanmateix, la reducció i la desaparició d'**espais comuns** i la conseqüent pèrdua de **teixit veïnal i social** ha ocasionat canvis importants pel que fa a la percepció del carrer i, per tant, de la ciutat: si abans es tractava d'un lloc de trobada i relació social, ara és un "lloc de ningú", sols per transitar. La percepció del carrer com a lloc aliè i de trànsit augmenta la sensació d'**inseguretat**, que en el cas de les dones té un pes especial perquè són les qui, amb major freqüència, pateixen situacions de violència. Aquesta percepció restringeix la llibertat de moviments de les dones i limita, per tant, les seves possibilitats d'ús i gaudi dels béns i serveis urbans i condiona la seva **participació en la vida urbana** (tant en el seu disseny com en el seu gaudi).

Malgrat això, en la projecció urbanística a partir de criteris de gènere tot just fem els primers passos, en un camí que és llarg i complex. Cada vegada es va imposant amb més força la consciència que aquest canvi de perspectiva és del tot necessari. S'han començat a prendre iniciatives de gran interès en aquest àmbit. Una bona mostra d'això ha estat la inclusió del foment de l'equitat de gènere en l'ús de l'espai públic i els equipaments entre les actuacions de rehabilitació integral de barris promogudes per la **Llei 2/2004 de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen d'atenció especial**.

És imprescindible la incorporació de la perspectiva de gènere en la planificació de les ciutats per tal de promoure serveis adients i pròxims, dotar suficientment d'infraestructures (escoles, llars d'infants, centres esportius, centres sanitaris...), vetllar per l'accessibilitat dels espais, controlar el creixement de suburbis i la degradació dels centres de les ciutats, reorganitzar els temps i les feines... Cal també intervenir per millorar els espais de convivència, construir habitatges per a diferents tipus de persones i famílies, millorar els espais verds, controlar el soroll i la contaminació, millorar la mobilitat de la ciutat, millorar la seguretat i, en definitiva, fer de la ciutat un espai òptim per a la socialització de les persones.

La clau rau a **pensar la ciutat amb els diferents ulls de les persones que hi viuen**: dones i homes de diferents edats, orígens, condicions, maneres de vida. A més, cal tenir en compte que les dones, per l'assignació de gènere, han desenvolupat tota una sèrie d'estratègies per optimitzar i gestionar els recursos de l'entorn. Cal, doncs, recuperar i **aprofitar els sabers femenins** en tant que signifiquen maneres de fer que contribueixen a la millora i la conservació del medi ambient més proper i, per extensió, a la sostenibilitat del sistema. L'àmbit municipal és un espai clau per centrar estratègies mediambientals i modificar comportaments i actituds envers la natura que, a més, afecten la salut i la qualitat de vida de les persones.

Línia 6

PERSPECTIVA

OBJECTIUS

O18

DOTAR LES ÀREES D'ORDENACIÓ DEL TERRITORI, PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA, HABITATGE I OBRES PÚBLIQUES D'EINES PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LES SEVES ACTUACIONS.

- Sensibilitzar els i les professionals de les àrees relacionades amb la planificació urbanística, obres públiques, habitatge i serveis municipals sobre una mirada sociològica com la perspectiva de gènere en el disseny del territori i les polítiques de medi ambient.
- Segregar les dades d'estudis, diagnòstics o demandes de les àrees relacionades amb el territori i l'habitatge, per sexe i edat.

O19

PROMOURE UNA PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA I UN MODEL DE MOBILITAT AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE.

- Tenir en compte, com a eix principal de treball, les necessitats del conjunt de la població, especialment la mirada de les dones i les persones que s'encarreguen habitualment del treball reproductiu, en el disseny d'actuacions.
- Afavorir la introducció de criteris de gènere en els instruments de planificació urbanística per als futurs canvis urbanístics que siguin viables a Martorell.
- Continuar treballant per eliminar les barreres arquitectòniques del municipi i garantir l'accessibilitat, tant a la via pública com als edificis públics i serveis.
- Adequar l'espai públic a les activitats derivades del treball familiar domèstic.
- Adaptar l'espai públic i el mobiliari urbà a la integració i relació del conjunt de la població.
- Millorar i ampliar la senyalització i informació d'orientació en tots els barris de Martorell.
- Millorar la representació simbòlica del conjunt de la població tenint present la recuperació de la memòria històrica de les dones en l'espai públic.

O20

INCORPORAR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE A LES POLÍTIQUES MUNICIPALS DE MEDI AMBIENT.

- Incorporar accions amb perspectiva de gènere als diferents programes de polítiques ambientals dirigits a la ciutadania.
- Fomentar l'ús del transport públic.
- Continuar amb l'adaptació del sistema de recollida de residus al conjunt de la població.
- Promocionar les rutes i zones de passeig pels espais verds i de muntanya de Martorell, organitzant excursions per a persones de totes les edats.

Línia 7

PROMOURE LA SALUT DE LES DONES

La salut no es sols l'absència de malaltia. Salut és també el benestar físic, mental i social dels éssers humans.

En un intent de superar la perspectiva purament biològica, on la **salut diferencial de les dones** ha estat sols associada a la salut sexual i reproductiva, hem de tenir en compte que el benestar de les dones està determinat per factors socials, econòmics, polítics, laborals i culturals. La feminització de la pobresa també és un dels fenòmens que es dona en l'àmbit global. Tot això sovint dificulta que les dones puguin gaudir d'una bona salut física i emocional.

El dret a la salut és un dret de tots i totes. Perquè realment es faci efectiu s'han de reconèixer els diferents factors que influeixen en la salut dels homes i de les dones i no limitar-se a només donar rellevància a diferències de sexe per explicar les situacions de malaltia. En aquest sentit, ens fem ressò de les directrius establertes en la **IV Conferència Mundial sobre les Dones (Pequín, 1995)**, on es va atorgar gran importància al concepte de salut. Encara que ja des del 1986, l'**OMS**, a la **Carta d'Ottawa**, ja incorporava un apartat per a la promoció de la salut de les dones.

Cal vetllar pel desenvolupament integral de la salut i la millora del benestar de les dones, tenint en compte les diferències biològiques així com els trastorns psicològics i d'altres malestars sovint associats al rol social de cura i a la sobrecàrrega de treball i responsabilitat que les dones assumeixen majoritàriament.

Cal tenir en compte les diferents necessitats de les dones al llarg del cycle vital, que suposen atencions específiques. Així, les dones grans reclamen cures i atenció determinada envers l'envelliment i factors psicològics com la soledat, la pobresa... Les dones joves representen un col·lectiu especial pel que fa a la prevenció enfront de l'augment de la sida, els embarassos no desitjats... Les dones de mitjana edat són les que representen el col·lectiu de risc majoritari de càncers diversos i d'atencions personalitzades per raons físiques. De la mateixa manera, cal fomentar actituds adreçades a augmentar el benestar de les dones, com són la seva participació i presència en el món esportiu i en la promoció d'hàbits saludables.

L'objectiu de les polítiques de salut ha de ser millorar la salut tant dels homes com de les dones mitjançant la recerca i les polítiques i programes de salut que incorporin la perspectiva de gènere. **Les recerques, les intervencions, les reformes dels sistemes sanitaris i les polítiques i programes de salut han de considerar el gènere des del començament.**

Les polítiques de promoció de la salut han de ser sensibles a les diferències de gènere en els missatges de salut perquè siguin realment efectius.

Arran d'això, **és necessari establir una coordinació entre diversos àmbits com l'educatiu, el sanitari i els serveis socials, per perfilar així línies d'actuació encaminades a la prevenció** que es complementin amb les actuacions sanitàries en l'àmbit municipal, per optimitzar recursos, sumar esforços i coordinar les intervencions.

Els objectius en l'àmbit municipal són promoure una millora en l'atenció de la salut de les dones al llarg del seu cycle vital, promoure la prevenció de conductes de risc i crear espais formatius i de reflexió. Per altra banda, també es fa necessari treballar en la recerca i formació en salut des de la perspectiva de gènere de la mateixa manera que definir les prioritats del sistema sanitari amb una metodologia participativa tot obrint la participació a les associacions i xarxes de dones i salut.

En definitiva, es tracta d'aconseguir donar una atenció integral encaminada a una millora en la salut i qualitat de vida de les dones.

Línia 7

PROMOURE

OBJECTIUS

O21

PROMOURE ESPAIS DE REFLEXIÓ, RECERCA I FORMACIÓ SOBRE SALUT DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE

- Convidar al personal sociosanitari dels CAPs per tal que participin en les accions formatives que realitzi la Comissió Interdepartamental d'aquest Pla d'Igualtat sobre gènere i salut.
- Sensibilitzar els centres de salut del municipi perquè tinguin en compte la perspectiva de gènere en l'àmbit sanitari.

O22

PROMOURE LA PREVENCIÓ DE CONDUCTES DE RISC DES D'UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE ENTRE EL JOVENT

- Mantenir i millorar el programa de Tarda Jove i el Programa Salut i Escola del Departament de Joventut.
- Mantenir en el catàleg Engranatge els tallers d'alimentació i models de bellesa, de prevenció de les addiccions, d'afectivitat i sexualitat i d'autoestima, des d'una perspectiva de gènere.
- Informar mares i pares de les activitats desenvolupades per l'alumnat dels centres educatius i durant les jornades de portes obertes.
- Fomentar l'activitat física entre infants i joves.
- Incloure la perspectiva de gènere dins la informació sobre salut de les campanyes de sensibilització de Som nit a les festes.

O23

MILLORAR L'ATENCIÓ A LA SALUT DE LES DONES AL LLARG DE LA SEVA VIDA

- Mantenir i millorar les activitats i els tallers relacionats amb la salut que es facin des de l'Ajuntament incorporant-hi la perspectiva de gènere.
- Ampliar l'oferta d'activitats i tallers sobre salut sexual i reproductiva dins el mes del Dia Internacional de la Salut.
- Fomentar la millora de les activitats de l'ASSIR i Espai Nadó sobre embaràs, part i cura de nadons dirigits a dones i homes i difusió de les activitats tenint en compte la globalitat dels col·lectius.
- Atendre la població més gran de Martorell (la majoria, dones) i combatre els riscos per a la salut, salut mental, solitud i altres aspectes que incideixin en el malestar emocional.
- Atendre de forma especial les necessitats biopsicosocials de les persones cuidadores i/o amb persones dependents al seu càrrec.
- Realitzar tallers o altres activitats per a dones immigrades on es tracti el dol migratori, la sobrecàrrega familiar i d'altres factors de risc que afectin les necessitats biopsicosocials de les dones migrades de Martorell.
- Realitzar activitats sobre autoestima (i altres aspectes relacionats) adreçades a dones joves i adolescents.

O24

SENSIBILITZAR LA CIUTADANIA EN MATÈRIA DE SALUT DES DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

- Fer accions informatives per donar a conèixer l'afectació diferenciada que algunes problemàtiques de salut tenen en dones i homes i a diferents edats i les seves causes i conseqüències.
- Realitzar tallers i xerrades, des d'una perspectiva de gènere, sobre els riscos per a la salut dels estils de vida i la seva prevenció.
- Realitzar tallers gratuïts de cuina saludable amb productes autòctons per a la població immigrada i autòctona.
- Difondre les activitats relacionades amb la salut en els mitjans de comunicació locals, l'agenda cultural...

CONCEPTES CLAU

ACCIÓ POSITIVA

mesures per compensar la situació de desigualtat de partida de les dones. Incideix en l'àmbit públic i en garanteix la presència.

ANDROCENTRISME

conjunt de valors dominants basats en una percepció centrada en normes masculines. Les societats androcèntriques són aquelles que situen l'element masculí com a prototip, un referent que cal imitar i l'experiència del qual és interpretada com a universal, menyspreant i ocultant les experiències de les dones.

APODERAMENT (empowerment)

terme utilitzat en la Conferència Mundial de les Dones a Beijing (Pequín) per referir-se a l'augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder. Actualment, aquesta expressió també comporta una altra dimensió: la presa de consciència del poder que individualment i col·lectivament exerceixen les dones i que té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat de les dones com a persones.

COEDUCACIÓ

mètode educatiu que parteix del principi de la igualtat entre els sexes i de la no discriminació per raó de sexe, que pretén educar conjuntament nens i nenes en la idea que hi ha diferents mirades i visions del món, diferents experiències i aportacions fetes per dones i homes que conformen la realitat col·lectiva i sense les quals no es pot interpretar ni conèixer el món.

CONCILIACIÓ DE LA VIDA PERSONAL I LABORAL

possibilitat d'una persona de fer compatibles l'espai personal amb el familiar, el laboral i el social, i de poder desenvolupar-se en els diferents àmbits.

CORRESPONSABILITAT EN EL TREBALL REPRODUCTIU

participació equilibrada de dones i homes en cadascuna de les tasques i responsabilitats de la vida familiar, tant del treball domèstic com de la cura de les persones dependents.

DEMOCRÀCIA PARITÀRIA

forma d'organització social i política en la qual hi ha igualtat de nombres i de drets dels diferents col·lectius que componen la societat i que han de formar part dels òrgans decisoris i de govern. Les quotes o la modificació de les normatives electorals són exemples d'estratègies per aconseguir la democràcia paritària entre dones i homes.

DISCRIMINACIÓ

es consideren discriminació tots aquells casos en què una persona és tractada de manera desigual i desfavorable per la seva pertinença a un grup concret i no sobre la base de les seves capacitats individuals.

DIVISIÓ SEXUAL DEL TREBALL

repartiment de tasques socials i domèstiques, adjudicades segons el sexe, que han produït aprenentatges diferents per a homes i dones i que es valoren d'una manera desigual en la societat.

ESPAI DOMÈSTIC

s'identifica amb l'àmbit reproductiu, amb l'espai de la "inactivitat", on té lloc la criança, els afectes i la cura de les persones dependents; és a dir, on es cobreixen les necessitats personals. En aquest espai és on tradicionalment s'ha col·locat les dones.

ESPAI PRIVAT

és l'espai i el temps propi que no es dona a altres persones, sinó que es procuren per a si mateixes, allunyades de l'espai domèstic o del públic. És en aquest espai on les persones es cultiven per projectar-se després en l'àmbit públic.

ESPAI PÚBLIC

s'identifica amb l'àmbit productiu, amb l'espai de l'activitat, on té lloc la vida laboral, social, política i econòmica. És un lloc de participació en la societat comunament acceptat en la societat sobre com han de ser i comportar-se homes i dones.

GÈNERE

segons Gerda Lerner, el gènere és "la definició cultural de la conducta que es considera apropiada als sexes en una societat i un moment determinat".

IGUALTAT DE GÈNERE

condició de ser iguals dones i homes en les possibilitats de desenvolupament personal i en la capacitat de prendre decisions, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i homes són igualment considerats, valorats i afavorits.

PERSPECTIVA DE GÈNERE

presa en consideració de les diferències socioculturals entre les dones i els homes en una activitat o àmbit per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, considerant com les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten les dones. La perspectiva de gènere permet visualitzar dones i homes en la seva dimensió biològica, psicològica, històrica, social i cultural i trobar línies d'acció per a la solució de les desigualtats.

ROLS DE GÈNERE

amb això ens referim als papers, les funcions, les activitats i les responsabilitats que s'atribueixen com a "pròpies" i diferenciades a homes i dones.

SEGREGACIÓ HORITZONTAL

es caracteritza per la concentració d'un col·lectiu en determinades famílies professionals. Les dones acostumen a estar concentrades en tasques concretes, on s'arriba a la feminització d'aquestes ocupacions; són sectors o activitats on es reproduïxen els rols tradicionals, relacionats amb el desenvolupament del treball reproductiu i domèstic. Al mateix temps es concentren en els nivells més baixos i en les qualificacions inferiors.

SEGREGACIÓ VERTICAL

implica la concentració de les dones en llocs de baixa qualificació, de manera que la proporció de dones disminueix a mesura que va pujant la jerarquia piramidal; així la seva presència és mínima en llocs de responsabilitat i presa de decisions.

SEXE

aspectes físics i biològics, innats i determinats per la naturalesa, que defineixen i identifiquen homes i dones.

SOSTRE DE VIDRE

barrera invisible construïda amb els estereotips de gènere que dificulta a les dones ocupar llocs de poder i desenvolupar per complet les seves capacitats.

FONTS D'INFOR- MACIÓ

FONTS MUNICIPALS

- Anàlisi social de Martorell (Serveis Socials).
- Àrea Bàsica de Salut (ABS) Martorell.
- Auditoria Ambiental, Diagnòstic Ambiental i Pla d'Acció Ambiental de Martorell.
- Carta de serveis esportius a Martorell 08-09.
- Circuit Municipal d'Atenció a les Dones Víctimes de Violència. 2002.
- Diagnòstic de la situació cultural de Martorell.
- Diagnòstic de la situació de la gent gran de Martorell.
- Estudi sobre la realitat juvenil de Martorell al 2002.
- Memòria de Benestar Social 2007 i 2008.
- Pla d'Acció Cultural Martorell 2008.
- Pla d'Inclusió i Cohesió Social del 2009.
- Pla de Salut de Martorell 2007.
- Pla Estratègic de Desenvolupament Econòmic.
- Pla Local de Joventut 2008-2012.
- PRAM Martorell (Pla de Recepció i Acollida de Martorell 2006 i de la Diputació de Barcelona).
- Projecte de la Llei de Barris.
- Protocol municipal per prevenir la MGF, 2009.
- Servei d'Informació i Atenció a les Dones: memòries des de l'any 2002 fins al 2008.

FONTS COMARCALS

- IX Informe sobre violència masclista del Consell Comarcal del Baix Llobregat i el Consell de les Dones del Baix Llobregat. 1r trimestre 2009.
- La mobilitat laboral al Baix Llobregat. Programa del Servei d'Ocupació de Catalunya. Generalitat de Catalunya i Fons Social Europeu.
- La Participació Juvenil al Baix Llobregat, Observatori Permanent del Mercat de Treball del Baix Llobregat (OPMT-BL) a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya.
- Pla director urbanístic de les àrees residencials estratègiques de l'àmbit del Baix Llobregat.
- Pla Transversal de Polítiques de Dones del Baix Llobregat 2008-2010. Consell Comarcal del Baix Llobregat.
- Servei d'Atenció Primària del Baix Llobregat Nord i Sistema d'Informació Subdivisió d'Atenció Primària-SISAP juliol 2006.

FONTS WEB

- Ajuntament de Martorell
www.martorell.cat
- Article sobre l'economia submergida:
<http://www.eleconomista.es/economia/noticias/450875/04/08/La-economia-sumergida-en-Espana-supone-un-23-del-PIB-son-208000-millones-de-euros.html>
- CEIP Els Convents
<http://phobos.xtec.net/ceipconvents/>

- CEIP José Echegaray
<http://www.xtec.cat/ceip-jechegaray-martorell/>
- CEIP Juan Ramón Jiménez
<http://www.xtec.cat/centres/a8020607/#>
- CEIP Lola Anglada
<http://xtec.cat/centres/a8053601/>
- CEIP Mercè Rodoreda
<http://phobos.xtec.cat/a8061609/web/>
- Centre d'Educació Especial El Pontarró
<http://www.xtec.cat/ceepontarro/>
- CEIP Vicente Aleixandre
<http://www.xtec.cat/centres/a8034278/>
- Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya
www.gencat.cat/ense
- Departament de Salut, Generalitat de Catalunya
www.gencat.cat/salut
- Diputació de Barcelona
www.diba.cat
- Estudi elaborat per la Comissió d'Igualtat de Gènere de la UB
www2.ub.edu/comunicacions/revista_launiversitat/revista_40/Revista_40/reportatge_2.html
- IES Joan Oró
xtec.es/ies-joan-oro-martorell/
- IES Pompeu Fabra
www.iespompeufabra.com
- Institut Català de les Dones
www.gencat.cat
- Institut d'Estadística de Catalunya
www.idescat.cat
- Instituto Nacional de Estadística
www.ine.es
- Observatorio contra la Violencia Doméstica y de Género. Consejo General del Poder Judicial (CGPJ)
eversuite/GetRecords?Template=cgpj/cgpj/principal.htm

FONTS ESCRITES

- "El mito de la vida privada, de la entrega al tiempo propio", de Soledad Murillo.
- "El sou de la dona a Catalunya: estudi de les diferències salarials entre els homes i les dones" realitzat pel Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya, Novembre 2005.
- 4ª Enquesta Europea de Condicions de Treball. EuroFund.2007.
- Astelarra, J. (2003). "Les dones al Baix Llobregat: la realitat de la desigualtat". Consell Comarcal del Baix Llobregat.
- Borrell, C. i Benach, J. (coord.) (2003). "Les desigualtats en la salut a Catalunya". Ed. Mediterrània: Barcelona.
- Corcoy, Marta; Gómez, Patricia, L.; Barber, Carolina; Puig, Montserrat; Riera, Elena (2005). "Les dones en els governs locals catalans". Ed. Montflorit

MARTORELL
viaoberta

PLA
D'IGUALTAT
DE GÈNERE

MARTORELL
2010-2013

SERVEI D'INFORMACIÓ I
ATENCIÓ A LES DONES (SIAD)

Carrer Llosetles, 66, A
08760 Martorell
Tel. 93 773 51 93

AJUNTAMENT
DE MARTORELL

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Dones

Diputació
Barcelona